

ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತದೆ. ಹುಲಿಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 250- 300 ಕಿ.ಮೀ ಕ್ರಮಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಒಂದು ಹುಲಿಗೆ ಸುಮಾರು 40 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

1972ರಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಹುಲಿಗಳ ಸಂತತಿ ಉಳಿಸಲು 'ವೈಲ್ಡ್ ಲೈಫ್ ಪ್ರೊಟೆಕ್ಷನ್ ಆಕ್ಟ್ 1972' ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಡಬ್ಲ್ಯೂ. ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಎಫ್. ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು 'ಆಪರೇಷನ್ ಟೈಗರ್' ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಿತು. ಇದರ ಮುಖಾಂತರ ಅನೇಕ ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಣವನ್ನು ದೇಣಿಗೆ ಎತ್ತಲು ಮನವಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾದ ಸಹಾಯ ಒದಗಿ ಬಂತು. ಹೊರ ದೇಶಗಳಿಂದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಈಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಡಾಲರ್ ಹರಿದುಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಬಳಿಕ ಎತ್ತ ಸಾಗಿದ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಈ ಹಣದ ಬಳಕೆಗೆ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (ಎನ್.ಜಿ.ಓ) ಸಂತತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಹುಲಿ ಉಳಿವಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಟೈಗರ್' ಎಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದು ಹುಲಿಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿತು. ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 1973 ರಲ್ಲಿ ಜಿಮ್ ಕಾರ್ಬೆಟ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಹುಲಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಬಂಡೀಪುರ, ನಾಗರಹೋಳೆ ಎರಡೂ ಹುಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಕಾಡುಗಳು. 1980ರಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅನುದಾನವನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಭರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ನಮ್ಮ ಬಂಡೀಪುರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹುಲಿಗಳಿವೆ. (ಸುಮಾರು 90) ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹುಲಿಗಳಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯೂ ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 300 ಹುಲಿಗಳಿವೆ ಎಂದು 2011ರ ಗಣತಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಬಂಡೀಪುರದ ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ (ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಟೈಗರ್) 1973 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. 1974 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನವಾಗಿ ಅದು ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ನಾಗರಹೋಳೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 1999 ರಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಸಂತತಿ ಕ್ಷೀಣಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಹುಲಿ ಸಂತತಿ ಕ್ಷೀಣಿಸಲು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿವೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಹುಲಿಗಳ ವಾಸಿಸುವ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ. ಆವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗುವುದರಿಂದ ಹುಲಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಹುಲಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 50 ಜಿಂಕೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದಷ್ಟು ಅಥವಾ ಅಷ್ಟೇ ತೂಕದಷ್ಟು ಆಹಾರ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕಾಡಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿದೆ. ಹುಲಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಕಾಡು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಾಡಿನ ಒಳಗೆ ಹಾಗೂ ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತ ಮನುಷ್ಯನ ವಾಸ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಕಳ್ಳ ಬೇಟೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ವಿಷಪ್ರಾಶನ, ಆಧುನಿಕ ಶಸ್ತ್ರ, ಉರುಳು, ಬಲೆ, ಬೋನುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹತ್ಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಹುಲಿಗಳ ಚರ್ಮ, ಉಗುರು, ಮೂಳೆಗಳಿಗೆ ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆ. ಚೀನಾ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ-ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರನ್ನು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನಾಂಗವನ್ನು

ಮಲೇಮಹದೇಶ್ವರ ಸಮೀಪದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ..
ಚಿತ್ರ: ಎಸ್.ಆರ್. ಮಧುಸೂದನ್

